

Dražen Tripalo*

KAZNENOPRAVNI ASPEKTI ZLOUPORABE DROGA

U radu se izlažu izmjene kaznenog zakonodavstva Republike Hrvatske koje se odnose na zlouporabu opojnih droga i analizira se nova regulativa svih oblika tog kaznenog djela. Ukazuje se na stavove već izražene u sudskoj praksi o pitanjima koja su od značaja i za primjenu odredaba Kaznenog zakonika, a prikazani su i podaci o rezultatima kaznenih postupaka vođenih u Republici Hrvatskoj zbog kaznenog djela zlouporabe opojnih droga u posljednjih pet godina.

1. Uvod

2. Novija povijest kaznenopravne regulative zlouporabe opojnih droga - 2.1. OKZRH - 2.2. KZ

3. Kazneno djelo zlouporabe opojnih droga prema Kaznenom zakoniku - 3.1. Zaštitni objekt - 3.2. Tvari ili pripravci propisom proglašeni opojnom drogom - 3.3. Neovlaštenost posjedovanja, proizvodnje, prerade ili stavljanja u promet opojnih droga - 3.4. Stavak 1. članka 173. Kaznenog zakonika - 3.5. Stavak 2. članka 173. Kaznenog zakonika - 3.6. Stavak 3. članka 173. Kaznenog zakonika - 3.7. Stavak 4. članka 173. Kaznenog zakonika - 3.8. Stavci 5. i 6. članka 173. Kaznenog zakonika - 3.9. Stavak 7. članka 173. Kaznenog zakonika - 3.10. Stavak 8. članka 173. Kaznenog zakonika - 3.11. Sankcije i primjena blažeg zakona

4. Procesnopravni učinci nove regulative kaznenog djela zlouporabe opojnih droga

5. Summary

---

* sudac Kaznenog odjela prvog stupnja Županijskog suda u Zagrebu

1. Uvod

Zloupotreba opojnih droga svjetska je pojava i jedan on najvećih problema suvremenog društva. Raširenost konzumiranja, a time i proizvodnje te stavljanja u promet droga, s obzirom na stupanj ugrožavanja zdravlja ljudi i svekolike posljedice na zajednicu u cjelini, iziskuje, uz medicinske mjere te očiglednu potrebu široke edukacije, poduzimanje i represivnih mjera od kojih su najstrože usmjerene prema suzbijanju organiziranog kriminala koji nadzire međunarodne tokove prometa opojnim drogama.

Upravo zbog činjenice da opojne droge predstavljaju problem šire međunarodne zajednice, u Ujedinjenim narodima je donesena Jedinствena Konvencija o narkoticima (New York, 30. 3. 1961.) koja je izmijenjena Protokolom iz 1972. (Ženeva, 25. 3.). Također su donesene Konvencija o psihotropnim tvarima (Beč, 21. 2. 1971.), Konvencija protiv nezakonite trgovine narkoticima i psihotropnim tvarima (Beč, 20. 12. 1988.), »Globalni plan djelovanja« (New York, 23. 2. 1990.) i drugi međunarodni akti koji se odnose na ovu materiju.

Suzbijanje nedopuštene trgovine opojnim drogama je predmetom i više dvostranih ugovora koje je sklapala Republika Hrvatska. Pritom se ističe da se ti ugovori, osim na suradnju u borbi protiv droge, odnose i na suzbijanje međunarodnog terorizma i organiziranog kriminala, što također ukazuje na stupanj društvene opasnosti opojnih droga.¹

Republika Hrvatska je, nakon preuzimanja dijela zakonodavstva od države prednice, u više navrata mijenjala sadržaje različitih oblika kaznenog djela zloupotrebe opojnih droga kao i zapriječene kazne, a taj proces nastavio se i nakon donošenja Kaznenog zakona. Posljednje izmjene ovog propisa vrlo su

---

¹ Takvi ugovori sklopljeni su s Rumunjskom ("Narodne novine - međunarodni ugovori" broj 6/02), Šri Lankom ("Narodne novine - međunarodni ugovori" broj 5/02), Makedonijom ("Narodne novine - međunarodni ugovori" broj 3/97), Bugarskom ("Narodne novine - međunarodni ugovori" broj 15/03), Jugoslavijom ("Narodne novine - međunarodni ugovori" broj 3/03), Češkom ("Narodne novine - međunarodni ugovori" broj 8/01), Turskom ("Narodne novine - međunarodni ugovori" broj 7/96) i drugima

opsežne² i njima se, uz značajnije promjene pojedinih odredaba općeg dijela, relativno malim tekstualnim zadiranjem u zakonski tekst članka 173. tog Zakona u pojedinim aspektima bitno utječe na ovaj segment kaznenog prava.

Na potrebu analiziranja upravo ovog kaznenog djela ukazuje i okolnost da je od ukupno 80463 pravomoćno osuđene za sva kaznena djela u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 1998. do 2002. godine njih 9731 (odnosno 12,09 %) osuđena za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga, a posebno je važno uočiti nedvojbeni trend porasta udjela tog kaznenog djela u promatranom razdoblju.

Tablica 1. Broj pravomoćnih osuđujućih presuda u Republici Hrvatskoj ukupno te za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga³

osuđenih	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	UKUPNO
ukupno u RH	12243	16206	16466	16508	19040	80463
za zlouporabu opojnih droga	1041	1685	1941	2107	2957	9731
%	8,50	10,40	11,79	12,76	15,53	12,09

Naravno, za očekivati je da će posljednje izmjene KZ-a značajno utjecati na ovaj trend prvenstveno zbog dekriminalizacije posjedovanja opojnih droga bez namjere njihovog stavljanja u promet.⁴

---

² Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona ("Narodne novine" broj 111/03) ima 155 članaka

³ Podaci su pribavljeni od Državnog zavoda za statistiku, a značajan doprinos u njihovoj obradi dao je sudac mr. sc. Marin Mrčela.

⁴ v. Tablicu 2. koja prikazuje udio pravomoćnih odluka zbog kaznenog djela iz članka 173. stavka 1. KZ-a u ukupnome broju odluka koje su u istome razdoblju postale pravomoćne

2. Novija povijest kaznenopravne regulative zlouporabe opojnih droga

Radi cjelovitosti prikaza sadašnje zakonske regulative kaznenog djela zlouporabe opojnih droga bit će iznesen potpuni prikaz zakonodavnih rješenja ove materije u posljednjih desetak godina s naznakom razdoblja njihove primjene.

2.1. Osnovni krivični zakon Republike Hrvatske

Ranije je ovu materiju regulirao Krivični zakon SFRJ⁵ koji je preuzet u pravni sustav Republike Hrvatske Zakonom o preuzimanju Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije⁶, a do objavljivanja pročišćenog teksta⁷ u dva je navrata mijenjan,⁸ time da mu je prilikom druge izmjene i naziv promijenjen u Osnovni krivični zakon Republike Hrvatske.⁹

Članak 196. (ranije članak 245.) OKZRH, čiji je naziv bio "Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga", a koji je bio svrstan u Glavu XX. Zakona (Krivična djela protiv drugih društvenih vrijednosti) glasio je:

"(1) Tko neovlašteno proizvodi, prerađuje, prodaje ili nudi za prodaju, ili radi prodaje kupuje, drži ili prenosi ili posreduje u prodaji ili kupnji, ili na drugi način neovlašteno stavlja u promet stvari ili preparate koji su proglašeni opojnim drogama,

kaznit će se zatvorom od jedne godine do deset godina.

(2) Ako je djelo iz stavka 1. ovoga članka počinilo više osoba koje su se udružile radi činjenja tih djela, ili je počinitelj toga djela organizirao mjere u preprodavača ili posrednika

počinitelj će se kazniti zatvorom najmanje tri godine.

(3) Tko neovlašteno pravi nabavlja, posjeduje ili daje na upotrebu opremu, materijal ili supstancije za koje zna da su namijenjene za proizvodnju opojnih droga kaznit će se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(4) Opojne će se droge i sredstva za njihovo spravljanje oduzeti."

---

⁵ "Službeni list SFRJ" broj 44/76, 36/77, 56/77, 34/84, 74/87, 3/90, i 38/90)

⁶ "Narodne novine" broj 53/91

⁷ "Narodne novine" broj 31/93; ispravak 35/93;

⁸ Zakonom o dopuni Zakona o preuzimanju KZSFRJ ("Narodne novine" broj 39/92) te Zakonom o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 91/92)

⁹ nastavno: OKZRH

I članak 197. (ranije članak 246.) OKZRH ("Omogućavanje uživanja opojnih droga") opisivao je radnje koje su kasnije obuhvaćene kaznenim djelom zlouporabe opojnih droga:

"(1) Tko navodi drugoga na uživanje opojne droge ili mu daje opojnu drogu da ju uživa ona ili druga osoba, ili stavi na raspolaganje prostorije radi uživanja opojne droge ili na drugi način omogući drugome da uživa opojnu drogu, kaznit će se zatvorom od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako je djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno prema maloljetniku ili prema više osoba ili je izazvalo osobito teške posljedice, počinitelj će se kazniti zatvorom od jedne do deset godina.

(3) Opojne će se droge oduzeti."

Dana 20. travnja 1996. godine stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 28/96) čijim člankom 9. je uveden novi naziv ("*Zlouporaba opojnih droga*"), a izmijenjen je i opis kaznenog djela iz članka 196. OKZRH, dok je člankom 10. brisan članak 197. OKZRH čije odredbe su unesene u novi članak 196. koji je glasilo:

"(1) Tko neovlašteno posjeduje stvari ili preparate koji su propisom proglašeni opojnim drogama,

kaznit će se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Tko neovlašteno proizvodi, prerađuje, prodaje ili nudi na prodaju, ili radi prodaje kupuje, drži ili prenosi, ili posreduje u prodaji ili kupnji, ili na drugi način neovlašteno stavlja u promet stvari ili preparate koji su propisom proglašeni opojnim drogama,

kaznit će se zatvorom od jedne do deset godina.

(3) Ako su djelo iz stavka 2. ovoga članka počinile dvije ili više osoba koje su se udružile radi činjenja tih djela, ili je počinitelj toga djela organizirao mrežu preprodavatelja ili posrednika,

počinitelj će se kazniti zatvorom najmanje tri godine.

(4) Tko neovlašteno pravi, nabavlja, posreduje ili daje na uporabu opremu, materijal ili supstancije za koje zna da su namijenjene za proizvodnju opojnih droga,

kaznit će se zatvorom od tri mjeseca do pet godina.

(5) Tko navodi drugoga na uživanje opojne droge, ili mu daje opojnu drogu da je uživa on ili druga osoba, ili stavi na raspolaganje prostorije radi uživanja opojne droge, ili na drugi način omogući drugome uživanje opojne droge,

kaznit će se zatvorom od tri mjeseca do pet godina.

(6) Ako je djelo iz stavka 5. ovoga članka počinjeno prema djetetu, maloljetnoj, duševno bolesnoj, privremeno duševno poremećenoj osobi, osobi zaostalog duševnog razvoja ili prema više osoba, ili je izazvalo osobito teške posljedice, počinitelj će se kaznit zatvorom od jedne do deset godina.

(7) Opojne droge i sredstva za njihovo spravljanje oduzet će se.

(8) Sud može počinitelja djela iz stavka 1., 2., 3. 4. i 5. ovoga članka osloboditi od kazne, ako je ovaj dobrovoljno bitno pridonio otkrivanju djela."

2.2. Kazneni zakon

Dana 1. siječnja 1998. godine stupio je na snagu Kazneni zakon ("Narodne novine" broj 110/97, ispravak 27/98) koji je zadržao isti naziv ovog kaznenog djela ("Zlouporaba opojnih droga"), time da je ono smješteno u Glavu XIII. (Kaznena djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom), a tekst članka 173. tog Zakona je glasio:

"(1) Tko neovlašteno posjeduje tvari ili pripravke koji su propisom proglašeni opojnim drogama,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko neovlašteno proizvodi, prerađuje, prodaje ili nudi na prodaju, ili radi prodaje kupuje, drži ili prenosi, ili posreduje u prodaji ili kupnji, ili na drugi način neovlašteno stavlja u promet tvari ili pripravke koji su propisom proglašeni opojnim drogama,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina, ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počinilo više osoba koje su se udružile radi činjenja tih djela, ili je počinitelj toga kaznenog djela organizirao mrežu preprodavatelja ili posrednika,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine, ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(4) Tko neovlašteno pravi, nabavlja, posjeduje ili daje na uporabu opremu, materijal ili tvari za koje zna da su namijenjene za proizvodnju opojnih droga, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(5) Tko navodi drugoga na trošenje opojne droge, ili mu daje opojnu drogu da je troši on ili druga osoba, ili stavi na raspolaganje prostorije radi trošenja opojne droge, ili na drugi način omogući drugome trošenje opojne droge,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(6) Ako je kazneno djelo iz stavka 5. ovoga članka počinjeno prema djetetu, maloljetnoj, duševno bolesnoj, privremeno duševno poremećenoj osobi, nedovoljno duševno razvijenoj osobi ili prema više osoba, ili je prouzročilo osobito teške posljedice,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(7) Opojne droge i sredstva za njihovo pripravljanje oduzet će se.

(8) Počinitelja kaznenog djela iz stavka 1., 2., 3., 4. i 5. ovoga članka koji je dragovoljno bitno pridonio otkrivanju djela sud može osloboditi kazne."

Dana 30. prosinca 2000. godine stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona ("Narodne novine" broj 129/00) čijim je člankom 25.¹⁰ izmijenjen stavak 2. članka 173. Kaznenog zakona koji sada glasi:

*"(2) Tko neovlašteno proizvodi, prerađuje, prodaje ili nudi na prodaju, ili radi prodaje kupuje, posjeduje ili prenosi, ili posreduje u prodaji ili kupnji, ili na drugi način neovlašteno stavlja u promet stvari ili pripravke koji su propisom proglašeni opojnim drogama,
kaznit će se kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina."*

Iz iznesenog je vidljivo da su se značajnije izmjene uglavnom odnosile na osnovni oblik ovog kaznenog djela - neovlašteno posjedovanje opojnih droga - kao i na zapriječene kazne, a to vrijedi i za posljednje izmjene članka 173. Kaznenog zakona.

3. Kazneno djelo zlouporabe opojnih droga prema Kaznenom zakoniku

Dana 1. prosinca 2003. godine počeo će se, s obzirom na odredbe Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona,¹¹ primjenjivati Kazneni zakonik.¹²

Naime, člankom 63.¹³ ZIDKZ/03 mijenjani su stavci 1., 2. i 3. članka 173. koji će, dakle, glasiti:¹⁴

---

¹⁰ koji glasi:

U članku 173. stavku 2. riječ: "drži" zamjenjuje se riječju: "posjeduje", riječi: "do deset godina" zamjenjuju se riječima: "do dvanaest godina.", a riječi: "ili kaznom dugotrajnog zatvora." brišu se."

¹¹ ("Narodne novine" broj 111/03; nastavno: ZIDKZ/03)

¹² Člankom 1. tog Zakona izmijenjen naziv Kaznenog zakona u "Kazneni zakonik". U nastavku teksta će kratica "**KZ**" biti korištena za do sada važeći **Kazneni zakon**, a **Kazneni zakonik** će, radi izbjegavanja mogućih zabuna, biti navođen punim imenom.

¹³ Članak 63. ZIDKZ/03 glasi:

U članku 173. stavku 1. iza riječi: "neovlašteno" dodaju se riječi: "radi prodaje ili stavljanja u promet na drugi način", a riječi: "novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine" zamjenjuju se riječima: "kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina".

U stavku 2. briše se riječ: "posjeduje", a riječi: "jedne do dvanaest" zamjenjuju se riječima: "tri do petnaest".

Stavak 3. mijenja se i glasi:

*"(1) Tko neovlašteno **radi prodaje ili stavljanja u promet na drugi način** posjeduje stvari ili pripravke koji su propisom proglašeni opojnim drogama,*

*kaznit će se **kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.***

(2) Tko neovlašteno proizvodi, prerađuje, prodaje ili nudi na prodaju, ili radi prodaje kupuje, ili prenosi, ili posreduje u prodaji ili kupnji, ili na drugi način neovlašteno stavlja u promet stvari ili pripravke koji su propisom proglašeni opojnim drogama,

*kaznit će se kaznom zatvora od **tri do petnaest godina.***

*(3) **Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije,***

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine, ili kaznom doživotnog zatvora.

(4) Tko neovlašteno pravi, nabavlja, posjeduje ili daje na uporabu opremu, materijal ili stvari za koje zna da su namijenjene za proizvodnju opojnih droga,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(5) Tko navodi drugoga na trošenje opojne droge, ili mu daje opojnu drogu da je troši on ili druga osoba, ili stavi na raspolaganje prostorije radi trošenja opojne droge, ili na drugi način omogući drugome trošenje opojne droge,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(6) Ako je kazneno djelo iz stavka 5. ovoga članka počinjeno prema djetetu, maloljetnoj, duševno bolesnoj, privremeno duševno poremećenoj osobi, nedovoljno duševno razvijenoj osobi ili prema više osoba, ili je prouzročilo osobito teške posljedice,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(7) Opojne droge i sredstva za njihovo pripravljanje oduzet će se.

(8) Počinitelja kaznenog djela iz stavka 1., 2., 3., 4. i 5. ovoga članka koji je dragovoljno bitno pridonio otkrivanju djela sud može osloboditi kazne.

U nastavku rada bit će izloženi temeljni pojmovi iz ovog kaznenog djela te analiza pojedinih odredaba članka 173. Kaznenog zakonika, pri čemu će biti ukazano na dosadašnju sudsku praksu i pravna shvaćanja koja su od značaja i za tumačenje novota u ovome članku.

3.1. Zaštitni objekt

Zaštitni objekt svih oblika ovog kaznenog djela je zdravlje ljudi. To je nedvojbeno usprkos činjenici da ovo kazneno djelo nije svrstano u Glavu XVIII. KZ-a

---

"(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine, ili kaznom doživotnog zatvora."

¹⁴ u tekstu su istaknute novote

(Kaznena djela protiv zdravlja ljudi). Naime, obveza Republike Hrvatske da propiše kažnjivost radnji vezanih uz stavljanje u promet opojnih droga proizlazi iz ranije navedenih međunarodnih konvencija, pa je upravo zbog toga ovo kazneno djelo i stavljeno u Glavu XIII. KZ-a, među kaznena djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom.

3.2. Tvari ili pripravci propisom proglašeni opojnim drogama

Predmet ovog kaznenog djela su tvari ili pripravci proglašeni opojnim drogama.

Temeljni propis koji određuje **pojam opojne droge** je Zakon o suzbijanju zlouporabe opojnih droga.¹⁵ Prema članku 2. stavku 1. točki 1. tog Zakona, "opojna droga jest svaka tvar prirodnoga ili umjetnoga podrijetla, uključivši psihotropne tvari, uvrštene u popis opojnih droga i psihotropnih tvari".

Ministar zdravstva je, na temelju ovlaštenja iz stavka 2. istog članka, donio Popis¹⁶ koji sadrži:

- popis opojnih droga (navedenih u dvije tablice),
- popis psihotropnih tvari (u četiri tablice),
- popis biljaka iz kojih se može dobiti opojna droga te
- popis tvari koje se mogu uporabiti za izradu opojnih droga (dvije tablice).

Dakle, neka tvar može se smatrati opojnom drogom samo ako je navedena u jednoj od tablica ovog popisa opojnih droga ili popisa psihotropnih tvari.

S obzirom da Kazneni zakonik ne određuje koje se tvari ili pripravci imaju smatrati opojnim drogama, već sadrži samo blanketnu odredbu, u činjeničnom opisu radnje ovog kaznenog djela (kako u optužnom aktu tako i u presudi) uvijek je nužno i uputiti na ovaj Popis kojim je tvar koja je predmet određenog kaznenog djela proglašena opojnom drogom.

---

¹⁵ "Narodne novine" broj 107/2001, 87/02, 163/03

¹⁶ "Narodne novine" broj 27/02, 133/02, 148/03

3.3. Neovlaštenost posjedovanja, proizvodnje, prerade ili stavljanja u promet opojne droge

Kazneni zakonik ne određuje pojam **neovlaštenog** posjedovanja, proizvodnje, prerade ili stavljanja u promet opojne droge, pa se ocjena postojanja ovog elementa nekog od oblika kaznenog djela iz članka 173. Kaznenog zakonika također temelji na odredbama Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga.¹⁷ U stavku 1. članka 3. tog Zakona propisano je da se "zabranjuje uzgoj biljaka iz kojih se mogu dobiti opojne droge te izrada, posjedovanje i promet opojnih droga, biljki i dijelova biljki iz kojih se može dobiti opojna droga te tvari koje se mogu uporabiti za izradu opojne droge, osim pod uvjetima određenim ovim Zakonom u medicinske, prehrambene, veterinarske, znanstvenoistraživačke i nastavne svrhe. Stavkom 2. tog članka zabranjeno je "posjedovanje sredstava za izradu opojne droge, osim pod uvjetima određenim ovim Zakonom u medicinske, prehrambene, veterinarske, znanstvenoistraživačke i nastavne svrhe." Prema stavku 3. članka 3. zabranjena je i "uporaba opojne droge osim pod uvjetima koji su propisani ovim Zakonom i drugim propisima iz područja zdravstva i veterinarstva."

ZSZOD u Glavi II. propisuje i razrađuje uvjete za ovlaštenu uzgoj biljaka iz kojih se može dobiti opojna droga (članci 8. do 14.), za takvu izradu opojne droge (članci 15. i 16.), za posjedovanje opojne droge (članci 17. i 18.) kao i za promet opojnih droga (članci 20. do 27.), dok se Glava III. Zakona odnosi na izradu, posjedovanje i promet tvari koje se mogu uporabiti za izradu opojne droge.

U odnosu na **ovlašteno posjedovanje opojne droge** valja istaći da ZSZOD u stavku 1. članka 17. predviđa da će ministar zdravstva osobama koje obavljaju nastavu i stručnu izobrazbu, analizu i dresuru životinja za otkrivanje opojne droge odobriti posjedovanje uzoraka opojne droge.

Prema stavku 2. istog članka, i "službena osoba policije može pod uvjetima propisanim posebnim zakonom radi otkrivanja kaznenog djela i počinitelja posjedovati opojnu drogu za svrhe simuliranog otkupa i nadzirane isporuke."

Ova odredba značajna je zbog isključenja protupravnosti u postupanju djelatnika redarstvenih vlasti u slučajevima kada oni provode posebne izvide kaznenih djela privremenim ograničenjem ustavnih prava i sloboda, koje mjere su navedene u članku 180. stavku 1. točkama 5. i 6. Zakona o kaznenom postupku¹⁸ kao posebnog propisa na koji upućuje citirana odredba stavka 2. članka 17. ZSZOD.

Pritom se ističe da bi u simulirani otkup droge u okvirima posebnih izvida mogao biti uključen i pouzdanik čije djelovanje bi se temeljilo na odredbi članka 180. stavka 1. točke 4. ZKP-a, a on nije spomenut u stavku 2. članka 17. ZSZOD. Usko tumačenje ove odredbe ne bi moglo dovesti do zaključka da bi se u takvom slučaju i pouzdanik imao smatrati službenom osobom policije, pa bi njegovo posjedovanje opojne droge također bilo neovlašteno, ali ne bi bilo moguće osuditi ga za kazneno djelo iz članka 173. stavka 1. ili 2. Kaznenog zakonika upravo zbog nepostojanja njegove namjere da drogu u čiji posjed dođe tijekom izvršenja posebnih izvidnih mjera uistinu proda (s obzirom da se radi o simuliranom otkupu).

Opojnu drogu, prema odredbi stavka 1. članka 18. ZSZOD, ovlašteno mogu posjedovati i: (a) zdravstvene ustanove u svrhu obavljanja svoje djelatnosti, (b) veterinarske ustanove u svrhu obavljanja svoje djelatnosti, (c) doktori medicine i doktori stomatologije kao sastojak lijeka u količini nužnoj za pružanje neposredne medicinske pomoći, (d) punoljetni bolesnici te roditelji, odnosno skrbnici maloljetnih bolesnika, kao sastojak lijeka u količini koju odredi liječnik, (e) doktori veterinarske medicine kao sastojak veterinarskog lijeka radi pružanja neposredne veterinarske pomoći te (f) zapovjednici brodova i zrakoplova kao sastojak lijeka u količini nužno potrebnoj za brodsku ljekarnu ili ljekarnu zrakoplova.

Dvojbe činjenične naravi su se u dosadašnjoj sudskoj praksi pojavljivale u slučajevima posjedovanja većih količina metadonskih preparata od strane ovisnika čije liječenje metadonskom terapijom je u tijeku. Liječnička praksa je

---

¹⁷ nastavno: ZSZOD

¹⁸ "Narodne novine" broj 110/97, 27/98, 58/99, 112/99, 58/02, 143/02; nastavno: ZKP

načelno insistirala na konzumiranju propisane količine ovog lijeka pred liječnikom, ali se ovisnicima preko vikenda, tijekom praznika te godišnjih odmora, a nekima i češće, davala višednevna terapija. Ako bi u sudskom postupku bilo utvrđeno da je ovisnik tablete metadona pribavio od svog liječnika, ne bi se radilo o neovlaštenom posjedovanju ove droge upravo zbog citirane odredbe članka 18. stavka 1. točke d) ZSZOD.

O **ovlaštenoj proizvodnji ili preradi** opojne droge radić će se kada su ispunjeni uvjeti iz članka 15. i 16. ZSZOD. Naime, opojnu drogu mogu izrađivati samo pravne osobe koje za obavljanje te djelatnosti udovoljavaju uvjetima propisanim za pravne osobe koje proizvode lijekove, odnosno veterinarske lijekove i koje imaju odobrenje ministra zdravstva za izradu opojne droge, a na izradu opojnih droga primjenjuju se propisi o proizvodnji lijekova (članak 15.); i ustanove koje se bave znanstvenoistraživačkom djelatnošću mogu u znanstvene svrhe uzgajati biljke iz kojih se može dobiti opojna droga i izrađivati opojnu drogu ako za to imaju odobrenje ministra zdravstva (članak 16.).

Uzgoj biljaka iz kojih se može dobiti opojna droga tek je prvi stadij njene proizvodnje. Prema ranije navedenom Popisu, biljke iz kojih se može dobiti opojna droga su konoplja (*Cannabis indica*), mak, (*Papaver somniferum*) i koka (*Erythroxylon coca*), a ZSZOD ima posebne odredbe koje se odnose na uzgoj maka i konoplje, koje reguliraju kako uzgoj maka radi izrade opojne droge,¹⁹ tako i obvezno postupanje uzgojivača navedenih biljaka kada one nisu namijenjene izradi opojne droge.²⁰

Ovlašteni promet opojnih droga (uključujući njihov uvoz, izvoz, prijevoz i provoz) reguliran je člancima 20. do 27. ZSZOD, a ovdje je bitno istaknuti da

---

¹⁹ članci 9. do 12. ZSZOD

²⁰ članak 13. stavak 1. glasi: "Konoplja se može uzgajati samo uz prethodno pribavljeno odobrenje ministra poljoprivrede i šumarstva.", a članak 14. stavak 1. glasi: "Uzgojivač maka koji nije namijenjen za izradu opojne droge dužan je uzgoj maka najkasnije u roku od 30 dana od dana sjetve prijaviti poljoprivrednoj inspekciji."

promet opojne droge na veliko mogu obavljati pravne osobe koje obavljaju promet lijekova na veliko, a da promet opojne droge na malo obavljaju ljekarne.²¹

Svako posjedovanje, proizvodnja, prerada, prodaja, nuđenje na prodaju, kupovina, prenošenje, posredovanje u kupoprodaji ili drugi oblik stavljanja u promet opojne droge koji bi bio protivan navedenim odredbama ZSZOD su neovlašteni, i time će biti ostvaren ovaj element bića nekih oblika kaznenog djela iz članka 173. Kaznenog zakonika.

3.4. Stavak 1. članka 173. Kaznenog zakonika

Dosadašnjim stavkom 1. članka 173. KZ-a bilo je propisano kao kazneno djelo svako neovlašteno posjedovanje opojne droge, dok je jedna od radnji opisanih stavkom 2. istog članka bila i neovlašteno posjedovanje opojne droge radi prodaje.

Posljednjom zakonskom izmjenom ovog članka dekriminalizirano je posjedovanje opojne droge bez namjere njenog stavljanja u promet. Time je posjedovanje droge "za vlastite potrebe" - kako je to popularno predstavljano u raspravi o zakonskom prijedlogu - prestalo biti kazneno djelo (čime je uspostavljena zakonska regulativa kakva je bila na snazi do 20.04.1996.).

Od ukupno 11298 kaznenih postupaka pravomoćno okončanih u posljednjih pet godina zbog nekog od kaznenih djela predviđenih u članku 173. KZ-a čak 77,18 % ih je bilo vođeno upravo zbog kaznenog djela iz stavka 1. tog članka, dakle, zbog neovlaštenog posjedovanja opojne droge.

---

²¹ stavci 1. i 2. članka 20. ZSZOD

Tablica 2. Broj kaznenih postupaka zbog kaznenog djela iz članka 173. KZ-a pravomoćno okončanih u posljednjih pet godina

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	UKUPNO	% od
stavak 1.	916	1481	1671	1978	2674	8720	77,18
stavak 2.	192	264	314	303	485	1558	13,79
stavak 3.	26	38	67	26	36	193	1,71
stavak 4.	6	9	12	8	8	43	0,38
stavak 5.	49	99	120	118	156	542	4,80
stavak 6.	28	38	27	65	84	242	2,14
UKUPNO:						11298	100,00

Značajan dio - 86,30 % od kaznenih postupaka zbog ovog kaznenog djela završio je osuđujućom presudom (od ukupnog broja kaznenih postupaka u istom razdoblju 58,94 % ih je okončano na taj način).

Tablica 3. Ishod kaznenih postupaka vođenih zbog kaznenog djela iz članka 173. stavka 1. KZ-a

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	UKUPNO	% od
Osuđujuća	784	1299	1462	1662	2318	7525	86,30
Oslobađajuća	25	50	42	55	77	249	2,86
Odbijajuća	37	75	58	107	80	357	4,09
Obustava	70	57	109	154	199	589	6,75
UKUPNO:						8720	100,00

Dekriminalizacija samog posjedovanja opojnih droga ("za vlastite potrebe") nije provedena brisanjem starog stavka 1. članka 173. KZ-a, već njegovom izmjenom na način da je u opis tog djela dodan element namjere prodaje opojne droge ili

njenog stavljanja u promet na drugi način. Na taj način novi stavak 1. članka 173. Kaznenog zakonika²² nije u ovo kazneno djelo uveo neku novu radnju počinjenja koja do sada nije bila opisana u KZ-u, već je posjedovanje opojne droge radi njene prodaje ili stavljanja na drugi način u promet, a koje je ranije bilo jedna od radnji opisanih u stavku 2. članka 173. KZ-a, izdvojio kao samostalnu radnju za koju je predviđena kazna identična ranije zaprijećenoj (ali manja od pooštrene kazne sada predviđene za preostale radnje iz stavka 2. istog članka).

Ne ulazeći u nomotehničku opravdanost ovakvog zahvata kao i dvojbenu razliku između kazni zaprijećenih za 1. i 2. stavak članka 173. Kaznenog zakonika,²³ valja ukazati na pojedine elemente bića ovog kaznenog djela i dosadašnje stavove sudske prakse koji su primjenjivi i na ovakav opis.

Posjedovanje je u stavku 1. točki 7. ZSZOD-a definirano kao "faktična vlast nad opojnom drogom (...)".

Ovo kazneno djelo moguće je počiniti samo s namjerom, pri čemu je potrebno da počinitelj ne samo zna da je ono što posjeduje opojna droga, nego i da ima namjeru prodaje te droge ili njenog stavljanja u promet na drugi način.

Gramatičkim tumačenjem ove odredbe treba zaključiti da to kazneno djelo čini ona osoba koja drogu koju posjeduje sama namjerava prodati ili na drugi način staviti u promet. Ako bi netko čuvao tuđu drogu za koju zna da ju vlasnik od kojega ju je dobio na čuvanje namjerava prodavati, odgovarao bi kao pomagatelj za kazneno djelo iz članka 173. stavka 1. u vezi s člankom 38. Kaznenog zakonika,²⁴ a vlasnik droge koji ju je dao drugome na čuvanje odgovara za počinjenje kaznenog djela iz članka 173. stavka 1. Kaznenog zakonika.

---

²² "Tko neovlašteno radi prodaje ili stavljanja u promet na drugi način posjeduje stvari ili pripravke koji su propisom proglašeni opojnim drogama, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina."

²³ moglo bi se obrazlagati da je nelogično da, primjerice, onaj koji počinio kazneno djelo iz članka 173. stavka 2. Kaznenog zakonika prenošenjem opojne droge odgovara za teže kazneno djelo od onoga kojemu je tu drogu predao i koji ju je posjedovao s namjerom prodaje, čime je počinio kazneno djelo iz stavka 1. istog članka

²⁴ tako u odluci VSRH od 22.10.2002. broj Kž-602/02; iz obrazloženja:

Budući da je o nedopuštenosti posjedovanja opojne droge kao i određivanju njenog pojma ranije već bilo izlagano, ovdje je potrebno osvrnuti se samo na sudsku praksu koja se odnosi na zaključak o namjeri prodaje opojne droge.

Naravno, primarni dokazi kojima je moguće utvrditi postojanje namjere prodaje posjedovane droge su personalni (optuženikov iskaz). Međutim, ako priznanja (koje bi bilo u skladu s ostalim pribavljenim dokazima) nema, postojanje te namjere može se ocijeniti se prvenstveno na temelju količine pronađene droge, načina njezinog pakiranja, pronalaska tvari i predmeta koji se koriste za miješanje droge te pripremanje jednokratnih doza kao i okolnosti pod kojima je počinitelj zatečen s drogom.

Sudska praksa, naravno, nije odredila koja je to veća količina neke opojne droge na temelju koje bi bilo moguće zaključiti da je ista namijenjena prodaji. Naime, relativno veliki dio osoba kod kojih se opojna droga zatiče su upravo ovisnici koji se najčešće brane tvrdnjom da je droga koju su posjedovali bila namijenjena njihovoj osobnoj uporabi, a ne prodaji. Psihijatrijskim vještačenjima koja se, kada se radi o ovisnicima, provode radi ocjene njihove ubrojivosti, uglavnom je moguće odrediti i stupanj ovisnosti optuženika odnosno količine droge dostatne za zadovoljavanje njegovih dnevnih potreba i nakon toga, imajući u vidu i imovinske prilike optuženika, cijeliti njegove realne mogućnosti nabavljanja veće količine droge za zadovoljavanje ovisničkih potreba kroz dulje vremensko razdoblje.

Način pakiranja droge također može biti značajniji indicij za postojanje namjere njezine prodaje: ako je droga pronađena zapakirana u veći broj doza za

---

"Kada je žalitelj od opt. E. D.-a primio i u svome podrumu sakrio i čuvao 10.814,60 grama opojne droge marihuane za što mu je ovaj obećao 500 DEM ostvario je sve bitne elemente kaznenog djela za koje je osuđen jer je s namjerom pomagao drugom da neovlašteno radi prodaje posjeduje tvari koje su propisom proglašene opojnim drogama. Pomaganje je namjerno pružanje pomoći izvršiocu djela koje je on počinio, a opt. E. je drogu marihuanu držao radi prodaje pa o neuspjelom pomaganje ne može biti ni govora. Jednako tako, neutemeljeno žalitelj navodi da su pomagateljske radnje ostale neiskorištene što nije konkretni slučaj (...). Za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga i pomaganja kod ovog kaznenog djela konstrukcija o neiskorištenosti pomagačkih radnji ne može se primijeniti, pa je u tome dijelu žalbeni prigovor u potpunosti neosnovan."

jednokratnu uporabu, to može upućivati na zaključak o namjeravanoj prodaji, za razliku od pronalaska veće količine droge u jednome paketu.

Jednako tako i pronalazak tvari koje se koriste kao punila radi povećanja mase opojne droge, vaga potrebnih za odmjeravanje manjih doza za prodaju, plastičnih vrećica u koje se pakiraju doze za jednokratnu uporabu i slično upućuju na zaključak o namjeri prodaje pronađene opojne droge.

Uz sve navedeno, i vrijeme te mjesto pronalaska droge mogu biti značajni indiciji za zaključak o namjeri njezine prodaje: ako je počinitelj zatečen s većom količinom opojne droge na mjestu i u vrijeme okupljanja većeg broja osoba koje su potencijalni konzumenti odnosno kupci droge za zaključiti je da postoji i namjera njezine prodaje, za razliku od slučajeva pronalaska iste količine droge u njegovom stanu.

3.5. Stavak 2. članka 173. Kaznenog zakonika

Alternativno određene radnje ovog kaznenog djela su neovlaštena²⁵:

- proizvodnja,
- prerada,
- prodaja,
- nuđenje na prodaju,
- kupovanje radi prodaje,
- prenošenje,
- posredovanje u prodaji ili kupnji te
- stavljanje na drugi način u promet

tvari ili pripravaka koji su propisom proglašeni opojnim drogama.²⁶

Sve ove radnje kaznenog djela moguće je počiniti samo s ranije opisanom namjerom koja stoga neće biti obrazlagana kod svakog od tih oblika.

---

²⁵ za određivanje elementa neovlaštenosti v. 3.3.

²⁶ za određivanje tvari ili pripravaka koji su propisom proglašeni opojnim drogama v. 3.2.

O učestalosti ovih oblika kaznenog djela u dosadašnjoj sudskoj praksi nije moguće preciznije govoriti jer su se postupci koji su do sada vođeni zbog kaznenog djela iz članka 173. stavka 2. KZ-a odnosili i na radnje posjedovanja opojne droge radi njenog stavljanja u promet, pa se sljedeći podaci ne odnose samo na radnje koje bi se sada podvele pod kazneno djelo iz stavka 2. članka 173. Kaznenog zakonika, nego i radnje koje bi bile kvalificirane po stavku 1. tog članka.

Tablica 4. Ishod pravomoćno okončanih kaznenih postupaka vođenih zbog kaznenog djela iz članka 173. stavka 2. KZ-a

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	UKUPNO	% od
Osuđujuća	166	224	283	254	413	1340	86,01
Oslobađajuća	8	12	8	21	29	78	5,01
Odbijajuća	12	11	10	14	20	67	4,30
Obustava	6	17	13	14	23	73	4,69
UKUPNO:						1558	100,00

3.5.1. Proizvodnja i prerada opojne droge

U odnosu na proizvodnju i preradu opojne droge treba istaći da ZSZOD u članku 2. stavku 1. točki 5. određuje pojam "izrada" kao "pripravu, preradu, miješanje, pročišćavanje, proizvodnju i svaku drugu radnju kojom se dobiva opojna droga". Očigledno je da je ovako definirana "izrada" širi pojam od proizvodnje kao i prerade opojne droge.

Zbog toga proizvodnju opojne droge treba definirati kao postupke uzgajanja biljaka iz kojih se može dobiti opojna droga²⁷ kao i postupke prerade onih tvari

---

²⁷ definicija "uzgoja biljke za dobivanje opojne droge" iz članka 2. stavka 1. točke 4. ZSZOD ("nabavka i posjedovanje sjemena, sjetva, sadnja, uzgoj biljke, uzimanje i posjedovanje dijelova biljke koji služe za dobivanje opojne droge") je u kaznenopravnom smislu preširoka jer obuhvaća i

koje se mogu uporabiti za izradu opojnih droga, a kojim postupcima se i dobije opojna droga. Prerada opojne droge je postupak kojim se opojna droga obrađuje na način da se dobije neka kvalitativno različita opojna droga (miješanje s tzv. "punilima" kojima se droga razblažuje radi dobivanja veće mase, uz posljedično smanjenje udjela djelatnih sastojaka i "slabljenja" droge stoga se ne bi smatralo njezinom preradom).

Ovo djelo dovršeno je nastajanjem u procesu proizvodnje odnosno uzgoja biljaka tvari proglašene opojnom drogom. Ako do toga nije došlo, radi se o pokušaju.²⁸

Za postojanje ovog oblika kaznenog djela nije odlučno da li počinitelj proizvodi ili prerađuje opojnu drogu za sebe ili za prodaju,²⁹ ali namjera prodaje proizvedene ili prerađene droge bila bi svakako od značaja za odmjeravanje kazne.

Više radnji proizvodnje opojnih droga predstavljat će produljeno kazneno djelo ako su ispunjeni uvjeti iz članka 61. Kaznenog zakonika.³⁰

---

one radnje koje se inače smatraju pripremnima - nabavka i posjedovanje sjemena - ili, ako do proizvodnje opojne droge ne dođe, pokušajem - sjetva ili sadnja biljke.

²⁸ tako u odluci Županijskog suda u Bjelovaru od 18.01.2001. broj Kv 17/01 (Kio 188/00), Izbor odluka 2002-1, sentenca 306:

"Počinio je pokušaj kaznenog djela zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. st. 2. KZ okrivljenik koji je u namjeri dobivanja opojne droge marihuane u dva cvjetnjaka posadio oko 40 sjemenki indijske konoplje, od kojih su u jednom cvjetnjaku nikle 4 biljke i izrasle u visinu od 6 do 16 cm, dok su u drugom cvjetnjaku nikle tri biljke i izrasle u visinu od 3 do 7 cm, kada su otkrivene i oduzete po djelatnicima policije. Iako u vrijeme oduzimanja stabljike zbog malog izrasta nisu bile podobne za vještačenje, jer se THC preko 0,3%, koji im daje svojstvo droge, nije u tom stadiju razvoja ni mogao razviti, već se razvio tijekom daljnja tri mjeseca kada su iste biljke dalje uzgajane u prostorijama policijske postaje, obzirom da su biljke u vrijeme kada je na njima moglo biti obavljeno vještačenje imale navedeni sastojak THC koji ih čini konopljom tipa droge – marihuane, opravdano je zaključiti da je okrivljenik pokazao namjeru da neovlašteno proizvede opojnu drogu i počinio pokušaj kaznenog djela iz čl. 173. st. 2. KZ."

²⁹ tako u odluci VSRH od 11.03.1999. broj KŽ-28/1999, Izbor odluka 1999-1, sentenca 195

³⁰ tako u odluci VSRH od 23.08.2001. broj KŽ 351/01, Izbor odluka 2002-2 sentenca 216:

"Nisu ostvareni elementi produljenog kaznenog djela zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. st. 2. KZ, kad je utvrđeno da je optuženik tijekom 1995., 1996. i 1997. u vrtu svoje kuće i na drugim nekretninama radi proizvodnje, zasadio i uzgojio veći broj stabljika indijske konoplje. Naime, s obzirom da je optuženik djela počinio u razmaku više od 8 do 9 mjeseci, svake godine je sadio navedenu biljku, to ne postoje vremenska povezanost između inkriminiranih radnji, pa se stoga ne može raditi o jednoj produljenoj, jedinstvenoj djelatnosti, već o stjecaju tri kaznena djela iz čl. 173. st. 2. KZ."

U dosadašnjoj sudskoj praksi samo izuzetno je bio primjenjivan institut beznačajnog djela, i to na radnju proizvodnje opojne droge.³¹ Napominje se da je teško zamisliva primjena ovog instituta i na radnju iz stavka 1. članka 173. Kaznenog zakonika, iako je kazna za to djelo sada blaža od one zapriječene za kazneno djelo iz stavka 2. članka 173. Kaznenog zakonika.

3.5.2. Kupovanje opojne droge radi njene prodaje

Kupovanje opojne droge radi njene prodaje po prirodi stvari uvijek prethodi radnji posjedovanja opojne droge (iz stavka 1. članka 173. Kaznenog zakonika),³² a gotovo uvijek i njezine prodaje.

Nije kažnjivo svako nabavljanje opojne droge radi prodaje, već samo ono koje predstavlja kupoprodaju čiji predmet je opojna droga koja se plaća novcem. Ovo kazneno djelo dovršeno je primopredajom droge, pa do isplate cijene niti ne mora doći (primjerice, kada su se počinitelj i osoba koja mu prodaje opojnu drogu dogovorili da do isplate dođe kasnije).

Osoba koja nabavi drogu na neki drugi način različit od kupnje (primjerice, zamjenom za neku stvar ili drugu vrstu droge, primanjem na poklon, u zalog za dug koji bi počinitelj naplatio njenom prodajom, zadržavanjem pronađene droge s namjerom njene prodaje i slično), neće odgovarati za ovaj oblik kaznenog djela iz članka 173. stavka 2. Kaznenog zakonika, već za kazneno djelo iz članka 173. stavka 1. Kaznenog zakonika.³³

---

³¹ tako u odluci Županijskog suda u Bjelovaru od 18.06.1998. broj KŽ-110/98:

"Radi se o neznatno društveno opasnom djelu zlouporabe opasnih droga iz čl. 196. st. 2. OKZRH kada je utvrđeno da je optuženik za vlastite potrebe posadio samo jednu sjemenku konoplje *cannabis sativa*, i uzgojio jednu biljku visine 120 cm. Optuženik nije ni mogao posaditi manje od jedne sjemenke marihuane, pa se s obzirom na tu činjenicu može govoriti o beznačajnom djelu, koje ostaje samo u granicama prekršajne odgovornosti."

³² za odnos tih radnji v. 3.5.8.

³³ po načelu da je manje sadržano u većem

3.5.3. Prodaja opojne droge

Prodaja opojne droge je najčešći oblik njenog stavljanja u promet. Iako se, prema općim načelima građanskog prava, smatra da je ugovor o kupoprodaji sklopljen kada se stranke suglase o njegovim bitnim sastojcima, a kod ugovora o prodaji to su predmet i cijena, ovu radnju kaznenog djela iz članka 173. stavka 2. Kaznenog zakonika treba smatrati dovršenom tek kada dođe do predaje opojne droge kupcu,³⁴ dok okolnost je li došlo i do isplate cijene nije od značaja za počinjenje djela.

U svakome slučaju, treba utvrditi postojanje dogovora počinitelja ovog kaznenog djela i kupca o plaćanju cijene za kupljenu drogu (u protivnom bi se moglo raditi o nekom drugom načinu stavljanja opojne droge u promet iz istog stavka ili o davanju opojne droge na uživanje drugome iz stavka 5. članka 173. Kaznenog zakonika).

Ako je plaćanje opojne droge izvršeno, dolazi u obzir primjena odredaba Kaznenog zakonika o oduzimanju imovinske koristi. U sudskoj praksi postoji prijepor o tome treba li prilikom oduzimanja imovinske koristi počinitelju ovog kaznenog djela od imovinske koristi odbiti iznos sredstava uloženi za kupnju droge kasnije prodane droge te od njega oduzeti samo razliku između tih iznosa.³⁵ Sve su jače izraženi stavovi temeljeni na argumentu da sredstva uložena u kupnju droge radi njezine kasnije prodaje ne treba priznavati kao opravdani izdatak jer se

---

³⁴ drugačije bi proizlazilo iz odluke VSRH od 28.06.1989. broj Kž-183/89 koja se odnosila na stavak 3. ovog članka:

"Ovo kazneno djelo dovršeno je sporazumom kupca i prodavatelja o robi i cijeni (sporazum je bio već načelno dogovoren prije dolaska u Zagreb i utanačen kod automobila kad je opt. B. F. razgovarao s kupcem), pa nije potrebno da je roba predana kupcu. Stoga uopće nije odlučno gdje se nalazi kupac i zašto protiv njega nije podignuta optužnica, jer je očito da je pobjegao."

³⁵ prema pravnom shvaćanju iz 1979. godine, "imovinska korist jest čista dobit, koja se sastoji u višku imovine počinitelja koju je pribavio počinivši krivično djelo, odnosno sprečavanjem smanjenja imovine. S obzirom na to sud će pri utvrđenju iznosa imovinske koristi uzeti u obzir određene izdatke i troškove koje je počinitelj imao u vezi s ostvarenjem imovinske koristi. Pitanje koji će izdaci i troškovi biti počinitelju priznati ovisi o prirodi učinjenog krivičnog djela i konkretnim okolnostima svakog pojedinog slučaja. Međutim, nikad se ne može uzeti u obzir trud počinitelja uloženi u kriminalnu djelatnost, kao ni osobni troškovi koje je imao dok je obavljao tu djelatnost."

radi o sredstvima svjesno uložanima u kriminalnu aktivnost radi ostvarenja dobiti činjenjem kaznenog djela.

Ovaj oblik kaznenog djela iz članka 173. stavka 2. Kaznenog zakonika postoji i kada počinitelj opojnu drogu nije prodao po cijeni većoj od one koju je platio za njezinu kupnju, dakle, kada nije ostvario zaradu, ali da bi, s obzirom na ranije izraženi stav, trebalo zaključiti da je oduzimanje novca dobivenog prodajom droge kao imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom moguće.

3.5.4. Nuđenje opojne droge na prodaju

U sudskoj je praksi ova radnja rijetko predmetom optužbe odnosno osude s obzirom na njeno otežano dokazivanje. To djelo dovršeno je samom radnjom nuđenja opojne droge drugoj osobi kako bi je ista kupila (ako je nakon nuđenja došlo do kupoprodaje droge, u zakonski opis kaznenog djela u presudi bile bi navedene obje radnje - i nuđenje na prodaju i prodaja, ali bi se, naravno, radilo o jednom produljenom kaznenom djelu u smislu članka 61. Kaznenog zakonika).

Ako bi izostala namjera prodaje droge, moglo bi se raditi o počinjenju kaznenog djela iz stavka 6. članka 173. Kaznenog zakonika (navođenjem drugoga na trošenje opojne droge).

3.5.5. Prenošnje opojne droge

Prenošenjem opojne droge ne može se smatrati njeno puko premještanje s jednog mjesta na drugo. Naime, ako osoba koja inače posjeduje opojnu drogu namijenjenu prodaji istu prenese s jednog mjesta na drugo (primjerice iz jedne sobe u drugu, ili iz stana u vozilo), ona ju ne ispušta iz svoje detencije, pa je takvo prenošenje samo vršenje faktične vlasti nad tom stvari koje je potpuno pokriveno pojmom posjedovanja i takvo posjedovanje u cijelosti je sankcionirano stavkom 1. članka 173. Kaznenog zakonika.

Stoga ovu radnju kaznenog djela iz stavka 2. članka 173. Kaznenog zakonika treba prvenstveno tumačiti kao radnju prenošenja droge od jedne osobe do neke druge osobe, pri čemu se počinitelj ovog djela pojavljuje u prometu droge kao "kurir", osoba koja isporučuje drogu kupcu ili drugome kuriru odnosno

neposrednom prodavatelju. Naime, ovakvo prenošenje droge radnja je koja se zbiva između dvije po stupnju ugrožavanja zaštićenog dobra različite radnje: posjedovanja opojne droge namijenjene prodaji (sankcionirane stavkom 1. članka 173. Kaznenog zakonika) i stavljanja droge u promet (kao radnje kojom se najteže povređuje zaštićeno dobro i koja je sankcionirana stavkom 2. članka 173. Kaznenog zakonika).

Za postojanje ovog oblika kaznenog djela nije nužno da osoba koja prenosi drogu istu i preda u posjed druge osobe kojoj je droga namijenjena, već je moguće i da ju, primjerice, ostavi na unaprijed dogovorenom mjestu na kojem bi je druga osoba kasnije uzela. Također za počinjenje djela nije bitno da li osoba koja na ovaj način prenosi drogu to čini za naplatu ili bez ikakve naknade, ali to može biti okolnost od značaja za odluku o kazni.

3.5.6. Posredovanje u prodaji ili kupnji opojne droge

Posredovanje u kupoprodaji je svaka radnja treće osobe različite od prodavatelja ili kupca koja je usmjerena na sklapanje dogovora između kupca i prodavatelja o kupoprodaji droge. U praksi je to najčešće povezivanje kupca s prodavateljem koje nerijetko uključuje i određeno sudjelovanje posrednika u izvršenju kupoprodaje - donošenje novca prodavatelju, odlazak po drogu i slično, nerijetko uz kupnju opojne droge i za vlastite potrebe. Primjerice, radi se o posredovanju u kupnji opojne droge kada dva ovisnika skupe novac za kupnju droge kojim jedan od njih kupi drogu od prodavatelja te dio preda drugom konzumentu (i za te radnje odgovara kao posrednik), a dio droge zadrži za sebe.

Posredovanje je dovršeno i kada je bilo bezuspješno, dakle, i kada nakon njega nije došlo do kupoprodaje droge u čijem dogovaranju je počinitelj posredovao.

3.5.7. Stavljanje na drugi način u promet opojne droge

Pod stavljanje na drugi način u promet opojne droge spadaju slučajevi razmjene droga za druge proizvode ili vrste roba, predaja droge osobi s tim da je kasnije vrati u istovrsnoj količini, kao i poklon droge, ali s namjerom kasnijeg pridobivanja kupaca, dakle, sve što predstavlja stavljanje u promet, a promet ovdje označuje

jasno određenu radnju izvršenja djela u obliku razmjene, vraćanja protuvrijednosti ili očekivane kasnije prodaje.³⁶

3.5.8. Odnos posjedovanja opojne droge radi prodaje i nekih od radnji iz stavka 2. članka 173. Kaznenog zakonika

S obzirom na raniji opis radnji kaznenog djela iz članka 173. stavka 2. KZ-a (u kojem je kao jedna od alternativno opisanih radnji bila i radnja posjedovanja opojne droge radi prodaje), pitanje međusobnog odnosa više radnji koje bi počinitelj ostvario (primjerice, kupnje opojne droge radi njene prodaje, posjedovanja u određenom razdoblju te droge radi njene prodaje i, konačno, prodaje te opojne droge) nije se postavljalo u onoj mjeri i na onaj način koji ga otvara nova regulativa stavka 1. i stavka 2. članka 173. Kaznenog zakonika.

Tako se smatralo da je posjedovanje opojne droge radi prodaje iz članka 173. stavka 2. KZ-a, po prirodi stvari predstavljalo prethodni stadij drugog oblika istovrsnog kaznenog djela – neovlaštene prodaje opojnih droga (iz istog članka 173. stavka 2. KZ-a), pa stoga nije bilo stjecaja tih kaznenih djela, već je djelatnost počinitelja u opisanoj situaciji treba označiti kao jedno produljeno kazneno djelo u smislu čl. 61. KZ-a.³⁷

Kazneno djelo iz stavka 1. članka 173. Kaznenog zakonika iste je vrste (ali s blažom zapriječenom kaznom) kao i kazneno djelo iz stavka 2. istog članka (koje predviđa strožu kaznu - od tri do petnaest godina zatvora), pa ne bi bilo zapreke i dalje primjenjivati odredbe stavka 2. i 3. članka 61. Kaznenog zakonika.

---

³⁶ tako u odluci VSRH od 05.09.1996. broj Kž 498/1996, Izbor odluka 1996-2, sentenca 131

³⁷ tako u odluci VSRH od 26.02.2002. broj Kž 863/01, Izbor odluka 2002-2, sentenca 215, s obrazloženjem:

"Kaznena djela za koja je optuženik proglašen krivim, iako predstavljaju dva različita oblika istovrsnog kaznenog djela, prema svom osnovnom sadržaju, s obzirom na način počinjenja, njihovu vremensku povezanost i druge stvarne okolnosti što ih povezuju, te posebno s obzirom da oblik kaznenog djela posjedovanja opojne droge radi prodaje, po prirodi stvari predstavlja prethodni stadij drugog oblika istovrsnog kaznenog djela – neovlaštene prodaje opojnih droga, u konkretnom slučaju inkriminirana djelatnost optuženika, prema pravilima svakodnevnog života predstavlja prirodno jedinstvo, odnosno jedinstvenu cjelinu. Stoga u ovom slučaju nema stjecaja tih kaznenih djela, već djelatnost optuženika opisanu pod točkom 1. i 2. izreke prvostupanijske

Međutim, nova zakonska regulativa ipak otvara prostor naizgled nelogičnim situacijama: primjerice, osoba koja iz ukupne količine od 1 kg opojne droge heroin kojega drži u svom stanu proda samo 0,2 grama te droge bit će proglašena krivom za kazneno djelo iz članka 173. stavka 2. Kaznenog zakonika, a zakonski opis kaznenog djela sadržavat će samo radnju neovlaštene prodaje opojne droge, dok će očigledno veća kriminalna količina posjedovanja opojne droge radi prodaje izostati iz tog zakonskog opisa jer ona predstavlja radnju blažeg kaznenog djela za koju optuženik, prema posljednjoj rečenici stavka 3. članka 61. Kaznenog zakonika,³⁸ neće biti proglašen krivim.

Treba napomenuti da postoje razmišljanja i o drugačijoj vrsti prividnog stjecaja radnji iz stavka 1. i stavka 2. članka 173. Kaznenog zakonika koje bi proizlazile upravo iz različitosti predviđenih sankcija.³⁹

3.6. Stavak 3. članka 173. Kaznenog zakonika

Dosadašnja odredba stavka 3. članka 137. KZ-a ("*Ako je kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počinilo više osoba koje su se udružile radi činjenja tih djela, ili je počinitelj toga kaznenog djela organizirao mrežu preprodavatelja ili posrednika, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine, ili kaznom dugotrajnog zatvora.*") zamijenjena je novom odredbom koja kao kvalifikatorni element

---

presude treba tretirati kao jedno produljeno kazneno djelo u skladu s odredbom čl. 61. st. 2. i 3. KZ."

³⁸ Kad se radi o produljenom kaznenom djelu istog zakonskog opisa, sud će izabrati vrstu i mjeru kazne koja je propisana za to kazneno djelo. *Ako se radi o istovrsnim kaznenim djelima, sud će izabrati vrstu i mjeru kazne koja je propisana za najteže od tih djela.*

³⁹ Postoje argumenti za stajalište da između kupnje opojne droge radi prodaje i njezinog posjedovanja radi prodaje koje nužno slijedi nakon takve kupnje postoji odnos *konsumpcije*, i to na način da bi blaže djelo - posjedovanje droge radi prodaje - bilo *nekažnjivo naknadno djelo*; posjedovanje opojne droge radi njezine prodaje također bi bilo *konsumirano* kasnijom radnjom prodaje droge kao *nekažnjivo prethodno djelo* (napominje se da neki nekažnjivo prethodno djelo smatraju posebnim slučajem supsidijarnosti, a ne konsumpcije); produljeno kazneno djelo svakako treba sada primijeniti na slučajeve prividnog stjecaja dokazane radnje prodaje i istovremenog posjedovanja opojne droge radi njezine prodaje.

određuje počinjenje kaznenog djela iz stavka 1. ili stavka 2. članka 173. Kaznenog zakonika u sastavu grupe ili zločinačke organizacije.⁴⁰

Pritom pojmove grupe i zločinačke organizacije treba tumačiti prema članku 89. stavku 22. i 23. Kaznenog zakonika koji glase:

*"**Grupa ljudi**, u smislu ovoga Zakona, je udruženje od najmanje tri osobe koje su povezane radi trajnog ili povremenog činjenja kaznenih djela, pri čemu svaka od tih osoba daje svoj udio u počinjenju kaznenog djela."*

*"**Zločinačka organizacija** je hijerarhijski ustrojeno udruženje od najmanje tri osobe koje djeluje u određenom razdoblju, a udružile su se radi činjenja kaznenih djela s ciljem ostvarivanja imovinske koristi ili ostvarivanja i zadržavanja nadzora nad pojedinim gospodarskim ili drugim djelatnostima."⁴¹*

Ovi kvalifikatorni elementi postupku se utvrđuju na isti način kao što bi se utvrđivalo samostalno počinjenje kaznenog djela iz članka 333. Kaznenog zakonika (Udruživanje za počinjenje kaznenih djela).

Potrebno je naglasiti da stjecaj kaznenog djela iz članka 173. stavka 3. s kaznenim djelom iz članka 333. Kaznenog zakonika nije moguć.

Naime, Vrhovni sud Republike Hrvatske je u više odluka izrazio stav da se "u konkretnom slučaju radi samo kaznenom djelu iz članka 173. stavka 2. i 3. KZ-a, a ne o stjecaju ovog djela i kaznenog djela iz članka 333. stavka 1. odnosno članka 333. stavka 3. KZ-a. U slučaju kad je propisana kao kvalifikatorna okolnost

---

⁴⁰ na isti način kao što je to učinjeno kod kaznenih djela iz članka 124. stavka 3., članka 125. stavka 2., članka 128. stavka 2., članka 129. stavka 3., članka 175. stavka 3., članka 177. stavka 3., članka 218. stavka 2., članka 224. stavka 2., članka 234. stavka 2., članka 235. stavka 2., članka 236. stavka 2., članka 274. stavka 3., članka 275. stavka 2. i članka 330. stavka 4. i 5. Kaznenog zakonika (nešto drugačija formulacija upotrijebljena je u članku 279. stavku 3. istog Zakonika).

⁴¹ Napominje se da je ovo nova definicija zločinačke organizacije koju je KZ do sada određivao kao: "udruženje od najmanje tri osobe čiji članovi su se udružili radi činjenja kaznenih djela. Djelovanje zločinačke organizacije višeg stupnja usmjereno je i prema ostvarivanju i zadržavanju nadzora nad pojedinim gospodarskim ili drugim djelatnostima, pri čemu se koristi zastrašivanjem ili nasiljem radi utjecaja na druge osobe da im pristupe ili im se pokore. Zločinačku organizaciju odlikuje visok stupanj povezanosti članova, unutarnji ustroj na temelju odnosa hijerarhije i stege te podjela rada. Zločinačka organizacija je temelj pojma organiziranog kriminala."

da je kazneno djelo iz članka 173. stavka 2. i 3. KZ-a počinila grupa ljudi koja se udružila radi činjenja tog djela, kao što je ovdje slučaj, onda nije moguć stjecaj ovog kaznenog djela sa kvalificiranom okolnošću s kaznenim djelom udruživanja za počinjenje kaznenih djela iz članka 333. stavka 1. i 3. KZ-a kojim se, također, propisuje da to djelo čini onaj počinitelj koji organizira grupu ljudi ili na drugi način povezuje u zajedničko djelovanje tri ili više osoba koja ima za cilj počinjenje kaznenih djela. Naime, ako bi se, u konkretnom slučaju, uzelo da je stjecaj moguć, onda bi to značilo da počinitelj dva puta ogovara za istu okolnost da je djelo počinjeno u sastavu grupe."⁴²

Tablica 5. Ishod pravomoćno okončanih kaznenih postupaka vođenih zbog kaznenog djela iz članka 173. stavka 3. KZ-a

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	UKUPNO	% od
Osuđujuća	24	29	57	21	22	153	79,27
Oslobađajuća	1	4	4	0	10	19	9,84
Odbijajuća	1	1	3	3	2	10	5,18
Obustava	0	4	3	2	2	11	5,70
UKUPNO:						193	100,00

3.7. Stavak 4. članka 173. Kaznenog zakonika

Ovim stavkom kriminalizirane su pripremne radnje (neovlašteno⁴³ pravljenje, nabavljanje ili posjedovanje opreme, materijala ili tvari namijenjenih za proizvodnju opojnih droga), odnosno radnje pomaganja (neovlašteno davanje na uporabu opreme materijala ili tvari namijenjenih za proizvodnju opojnih droga) kao samostalno kazneno djelo.

⁴² tako u odlukama VSRH od 17.10.2002. broj Kž-746/02 i od 25.02.2003. broj Kž-129/03

⁴³ za određivanje pojma neovlaštenosti v. 3.3.

Navedene pripreme radnje ne bi bile kažnjive da ovdje nisu opisane kao samostalno kazneno djelo.

Međutim, nejasno je zašto su neke od radnji koje bi, da ovdje nisu opisane kao samostalno kazneno djelo, bile podvedene pod pojam pomaganja kako je isti određen člankom 38. stavkom 2. Kaznenog zakonika⁴⁴ te bi, prema stavku 1. istog članka, bile kažnjive kao da je pomagač sam počinio kazneno djelo (ovdje bi se radilo o pomaganju u proizvodnji opojnih droga, dakle, o kaznenom djelu iz članka 173. stavka 2. u vezi s člankom 31. Kaznenog zakonika za koje bi bilo moguće izreći kaznu zatvora u trajanju od tri do petnaest godina) ovim stavkom, s obzirom na zapriječenu kaznu zatvora od tri mjeseca do pet godina, faktički privilegirane.

Tablica 6. Ishod pravomoćno okončanih kaznenih postupaka vođenih zbog kaznenog djela iz članka 173. stavka 4. KZ-a

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	UKUPNO	% od
Osuđujuća	6	9	10	7	7	39	90,70
Oslobađajuća	0	0	1	0	0	1	2,33
Odbijajuća	0	0	1	0	0	1	2,33
Obustava	0	0	0	1	1	2	4,65
UKUPNO:						43	100,00

3.8. Stavci 5. i 6. članka 173. Kaznenog zakonika

Kazneno djelo iz stavka 5. članka 173. čini onaj tko:

- navodi drugoga na trošenje opojne droge,
- da drugome opojnu drogu da je troši on ili neka druga osoba,
- stavi drugome na raspolaganje prostorije radi trošenja opojne droge,
- na drugi način omogući drugome trošenje opojne droge.

---

⁴⁴ "Pomaganjem se smatra osobito: (...) stavljanje počinitelju na raspolaganje sredstava za počinjenje kaznenog djela (...)."

Navođenje drugog na trošenje opojne droge je stvaranje kod druge osobe odluke da konzumira opojnu drogu, i to na bilo koji način koji je usmjeren na stvaranje takve odluke: nagovaranje, molba, prijetnja, davanje savjeta, nuđenje oklade, čak i ruganje i slično.

Ovakvom navođenju sličan je institut poticanja (na počinjenje kaznenog djela na kojeg se odnosi članak 37. Kaznenog zakonika), time da trošenje opojne droge nije kazneno djelo, pa se na navođenje samo smislenu mogu primijeniti stavovi o poticanju. Međutim, prema gramatičkom tumačenju za postojanje ovog oblika tog kaznenog djela nije potrebno da osoba koju se navodi na trošenje opojne droge tu drogu i konzumira (u protivnom bi zakonodavac uporabio termin "tko navede..."), pa bi to djelo bilo dovršeno već samim počinjenjem neke radnje koja predstavlja navođenje, a eventualno konzumiranje droge od strane na to navedene osobe bilo bi od značaja za odmjeravanje kazne.

Jednako tako i za davanje drugome opojne droge da je troši on ili neka treća osoba nije potrebno da do trošenja droge od neke od tih osoba i dođe, jer je ovo djelo dovršeno već samom predajom droge drugoj osobi radi konzumiranja.

Ako počinitelj ove radnje istoj osobi i proda opojnu drogu (bilo u duljem vremenskom razdoblju unutar kojega mu povremeno i poklanja drogu) ili mu jedan dio droge proda, a drugi pokloni, treba zaključiti da ove istovrsne radnje (prodaje i davanja) predstavljaju produljeno kazneno djelo iz stavka 2. članka 173. Kaznenog zakonika u smislu članka 61. tog Zakonika.

Međutim, kada počinitelj neovlašteno radi prodaje posjeduje opojnu drogu, a pored toga daje opojnu drogu drugom da je troši - najčešće se radi o stjecaju dva kaznena djela, onog iz članka 173. stavka 1. članka 173. Kaznenog zakonika i onog iz članka 173. stavka 5. tog Zakonika.⁴⁵

---

⁴⁵ tako u odluci VSRH od 22.10.2002. broj KŽ-628/02; iz obrazloženja:

"Razlozi suda prvog stupnja (...) suviše su načelno izneseni, iz tih razloga moglo bi se zaključiti da sud prvog stupnja smatra da se uvijek radi o tzv. prividnom stjecaju, što nije prihvatljivo za ovaj Vrhovni sud, jer u slučaju kada počinitelj neovlašteno radi prodaje posjeduje opojnu drogu, a pored

Međutim, ne bi se radilo o produljenom kaznenom djelu nego o dva kaznena djela kad bi počinitelj pomoću dviju zasebnih radnji, iako sličnih, i to u različitim prilikama, a i u drugo vrijeme, omogućio uživanje opojnih droga različitim osobama, dakle, radilo bi se o stjecaju kaznenih djela.⁴⁶

Ne ostvaruje se jedan od pojava oblika kaznenog djela omogućavanja korištenja opojnih droga stavljanjem na raspolaganje prostorija radi trošenja opojne droge u slučaju kad počinitelj radnje i osoba koja uživa drogu žive u izvanbračnoj zajednici u zajedničkom stanu u kojem se uživa droga. Naprotiv, ako bi se prihvatilo drugačije pravno zaključivanje, onda bi se pod drugom osobom u smislu ovog propisa mogao smatrati i bračni drug ili pak svaki drugi član domaćinstva s kojim počinitelj živi u zajedničkom stanu.⁴⁷

Kvalificirani oblik ovog kaznenog djela opisan u stavku 6. postoji kada je ono počinjeno prema djetetu, maloljetnoj, duševno bolesnoj, privremeno duševno poremećenoj osobi, nedovoljno duševno razvijenoj osobi ili prema više osoba, ili je prouzročilo osobito teške posljedice.

Pojam "više osoba" označava, u smislu članka 89. stavka 20. Kaznenog zakonika, najmanje dvije osobe ili više njih. Pri ocjeni ovog kvalifikatornog elementa treba posebno imati na umu ranije citirani stav o stjecaju kaznenih djela, odnosno cijeliti da li radnje koje su počinjene prema više osoba, a s obzirom na način njihovog počinjenja, vremensku povezanost i druge stvarne okolnosti što ih

---

toga daje opojnu drogu drugom da je troši - najčešće se radi o stjecaju dva kaznena djela, onog iz članka 173. stavka 2. KZ-a i onog iz članka 173. stavka 5. KZ-a.

Međutim, ovaj Vrhovni sud, ipak, prihvaća stajalište suda prvog stupnja da se u konkretnom slučaju radi o tzv. prividnom stjecaju i to njegovom obliku konsumpciji, jer kod tog oblika tzv. prividnog stjecaja ne uspoređuju se zakonski opisi kaznenih djela, već se ocjenjuje konkretna situacija u jednom vrijednosnom smislu, tj. stvarno značenje, smisao i težina ostvarenih konkurirajućih kaznenih djela. Kako je sud prvog stupnja utvrdio da je opt. M. G. dao opt. N. R.-u da troši jednu manju količinu droge i to na traženje samog optuženika u trenutku apstinencijske krize, bez unaprijed formirane volje za ostvarenjem tog kaznenog djela, i ovaj Vrhovni sud je mišljenja, da se u konkretnom slučaju (bez ikakve generalizacije) radi o pratećem kaznenom djelu koje može biti pokriveno osudom i kaznom za kazneno djelo iz čl. 173. st. 2. KZ-a - kako to ističe sud prvog stupnja."

⁴⁶ tako u odluci VSRH od 01.11.1984. broj Kž-203/84

⁴⁷ Tako u odluci VSRH od 19.10.1988. broj Kž-215/88

povezuju, čine jedinstvenu cjelinu - u kojem slučaju bi postojao kvalificirani oblik iz stavka 6. ovog članka, ili je ne čine, pa bi se radilo o stjecaju u smislu članka 60. Kaznenog zakonika.

Pod prouzročenjem osobito teških posljedica ne podrazumijeva se i smrt oštećenika uslijed konzumiranja droge, a to iz razloga što tamo gdje Kazneni zakon tretira smrt kao težu posljedicu, on to uvijek izričito naglašava.⁴⁸

Tablica 7. Ishod pravomoćno okončanih kaznenih postupaka vođenih zbog kaznenog djela iz članka 173. stavka 5. KZ-a

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	UKUPNO	% od
Osuđujuća	37	92	107	101	131	468	86,35
Oslobađajuća	2	1	1	3	7	14	2,58
Odbijajuća	4	4	8	9	9	34	6,27
Obustava	6	2	4	5	9	26	4,80
UKUPNO:						542	100,00

Tablica 8. Ishod pravomoćno okončanih kaznenih postupaka vođenih zbog kaznenog djela iz članka 173. stavka 6. KZ-a

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	UKUPNO	% od
Osuđujuća	24	32	22	62	66	206	85,12
Oslobađajuća	0	2	1	1	2	6	2,48
Odbijajuća	2	2	3	2	13	22	9,09
Obustava	2	2	1	0	3	8	3,31
UKUPNO:						242	100,00

⁴⁸ tako u odluci VSRH od 16.03.1994. broj Kž-132/94

3.9. Stavak 7. članka 173. Kaznenog zakonika

Ova odredba predviđa obvezno oduzimanje opojne droge i sredstva za njihovo pripravljanje. Takvo oduzimanje zapravo je sadržaj sigurnosne mjere oduzimanja predmeta iz članka 80. stavka 1. i 3. Kaznenog zakonika kada se donosi osuđujuća presuda.

Ako su od optuženika prije započinjanja ili tijekom kaznenog postupka privremeno oduzeta opojna droga ili sredstva za njeno pripravljanje, a kazneni postupak ne završi osuđujućom presudom, ima mjesta primjeni odredbe članka 463. stavka 1. ZKP-a u vezi s člankom 173. stavkom 6. Kaznenog zakonika.

Napominje se da ZSZOD u glavi VIII. koja se odnosi na postupanje s oduzetim opojnim drogama, dijelovima biljaka i tvarima koje se mogu uporabiti u izradi opojne droge predviđa predaju oduzetih opojnih droga, biljaka i navedenih stvari pravnim osobama koje imaju odobrenje za izradu opojne droge, odnosno njihovo uništenje pred posebnim povjerenstvom ako takve mogućnosti nema.

3.10. Stavak 8. članka 173. Kaznenog zakonika

Ova odredba predviđa fakultativno oslobođenje od kazne onog počinitelja kaznenog djela iz stavka 1., 2., 3., 4. i 5. istog članka koji je dragovoljno bitno pridonio otkrivanju djela. Pretpostavke oslobođenja od kazne su, dakle, bitan doprinos otkrivanju djela i dragovoljnost tog počiniteljevog doprinosa.

Ovdje valja citirati odluku VSRH od 13.02.2002. broj KŽ-745/00:⁴⁹

"Odredbe o privilegiranom kažnjavanju u smislu čl. 173. st. 8. KZ-a obuhvaćaju ponašanje počinitelja kada on iznosi nova saznanja koja imaju bitnu važnost za otkrivanje vlastitog ili tuđeg kaznenog djela, odnosno za otkrivanje njegovog počinitelja. Suradnja počinitelja s organima gonjenja potiče iz subjektivnog osjećaja i rezultat je dragovoljne odluke.

---

⁴⁹ Izbor odluka 2002-2, sentenca 213

U konkretnom slučaju, optuženik, istina, nije doprinio u otkrivanju vlastitog kaznenog djela, jer je kazneno djelo priznao tek nakon što je droga otkrivena u njegovom vozilu. Međutim, optuženik je bitno pridonio otkrivanju tuđeg kaznenog djela koje je u neposrednoj svezi s njegovom kriminalnom djelatnošću. Naime, optuženik je dragovoljno otkrio identitet prodavatelja opojne droge, te je, što više, sudjelovao u tajnoj akciji policije simuliranog otkupa jednog kilograma opojne droge marihuane, zaslugom čega je otkriveno nekoliko dilera, tj. preprodavača droge.

Takovo kooperativno ponašanje optuženika, i po ocjeni ovog Vrhovnog suda, svakako treba valorizirati kroz primjenu odredbe čl. 173. st. 8. KZ-a, jer je to opravdano, ne samo u odnosu na njega, već i u odnosu na druge građane koji se time potiču na slična ponašanja, a sve u zajedničkom cilju suzbijanja ove vrste kriminaliteta."

Napominje se da sud u slučaju utvrđenja okolnosti iz stavka 8. članka 173. Kaznenog zakona, a u skladu s odredbom članka 58. stavka 3. istog Zakona, počinitelja može i blaže kazniti i pri tome nije obvezan držati se granica koje su propisane člankom 57. stavkom 2. toga Zakona.

3.11. Sankcije i primjena blažeg zakona

Zapriječene kazne su, u skladu s općom tendencijom posljednjih izmjena kaznenog zakonodavstva, za neke oblike kaznenih djela iz članka 173. Kaznenog zakonika povećane.

Za radnju koja je sada opisana u stavku 1. članka 173. Kaznenog zakonika kazna je ostala ista (jer je posjedovanje radi prodaje opojne droge ranije bila jedno od radnji opisanih u stavku 2. članka 173. KZ-a koji je također propisivao kaznu zatvora u trajanju od jedne do dvanaest godina).

Ovakva kazna isključuje mogućnost izricanja uvjetne osude za to kazneno djelo s obzirom na odredbu članka 67. stavka 3. Kaznenog zakonika.

Za preostale radnje sada opisane u stavku 2. članka 173. Kaznenog zakonika (za koje je ranije bila zapriječena navedena kazna zatvora od jedne do dvanaest godina) sada je propisana kazna zatvora u trajanju od tri do petnaest godina.

Za kvalificirani oblik kaznenog djela opisan u stavku 3. članka 173. Kaznenog zakonika sada je propisana kazna zatvora od najmanje tri godine ili kazna doživotnog zatvora.

Stavcima 4. i 5. članka 173. Kaznenog zakonika ostale su propisane kazne zatvora od tri mjeseca do pet godina, a za kvalificirani oblik opisan u stavku 6. ovog članka zapriječena je kazna zatvora od jedne do deset godina jednaka ranijoj.

U odnosu na radnje kaznenog djela zlouporabe opojnih droga počinjene prije 1. prosinca 2003. godine kao dana početka primjene Kaznenog zakonika kao i odredbe članka 3. tog Zakonika o obveznoj primjeni blažeg zakona⁵⁰ valja istaći da neće biti spora o njihovoj primjeni na radnje optužene po članku 173. stavku 1. KZ-a. Naime, nakon izmjena KZ-a posjedovanje opojne droge bez namjere stavljanja u promet više nije kazneno djelo, pa je za očekivati da će u postupcima zbog kaznenog djela iz članka 173. stavka 1. KZ-a koji su u tijeku pred prvostupanjskim sudovima tužitelj odustati od optužbe (u protivnom će biti donošene oslobađajuće presude na temelju članka 354. točke 1. ZKP-a).

U odnosu na radnje kaznenih djela sada opisane u stavcima 1. i 2. članka 173. Kaznenog zakonika koje su počinjenje prije početka primjene Kaznenog zakonika trebat će prilikom donošenja presuda primijeniti odredbe KZ-a odnosno OKZRH koje su bile na snazi u vrijeme počinjenja djela, odnosno najblažeg zakona koji se primjenjivao u razdoblju od počinjenja djela do presuđenja, jer odredba stavka 1. tog članka ne predviđa blažu kaznu za posjedovanje opojne droge s namjerom

---

⁵⁰ koje glase:

"(1) Prema počinitelju se primjenjuje zakon koji je bio na snazi u vrijeme kad je kazneno djelo počinjeno.

(2) Ako se nakon počinjenja kaznenog djela zakon jedanput ili više puta izmijeni, obvezno će se primijeniti zakon koji je blaži za počinitelja."

njezinog stavljanja u promet, a nova odredba stavka 2. članka 173. Kaznenog zakonika po zapriječenoj je kazni stroža od ranije.

Kod kvalificiranog oblika kaznenog djela iz stavka 3. članka 173. Kaznenog zakonika pitanje blažeg zakona nije tako jednostavno. Budući da je novi kvalifikatorni element počinjenje djela iz stavka 1. ili 2. tog članka u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, a raniji kvalifikatorni element je bilo "počinjenje tih radnji od strane više osoba koje su se udružile radi činjenja tih djela, ili je počinitelj toga kaznenog djela organizirao mrežu preprodavatelja ili posrednika," trebat će ocijeniti je li činjenice opisane u optužbi (koje se odnose na kvalifikatorni element) moguće podvesti i pod pojam grupe ili zločinačke organizacije; ako to ne bi bio slučaj, ne bi bilo uvjeta niti za osudu po članku 173. stavku 3. KZ-a (već samo za kazneno djelo iz stavka 2. tog članka); ako bi to bilo moguće, valjalo bi, u smislu citiranih odredbi i ranije navedenog, donijeti presudu za kazneno djelo iz članka 173. stavka 3. KZ-a.

Na radnje iz stavaka 4., 5. i 6. članka 173. KZ-a koje su i po opisu i po kaznama identične odredbama Kaznenog zakonika valja primijeniti zakon koji je bio na snazi u vrijeme počinjenja djela.

4. Procesnopravni učinci nove regulative kaznenog djela zlouporabe opojnih droga

ZKP na više mjesta spominje izrijekom ili posredno kazneno djelo zlouporabe opojnih droga: u članku 69. stavku 2. ZKP-a (nadzor nad komuniciranjem pritvorenog okrivljenika i branitelja), u članku 102. stavku 1. točki 4. ZKP-a (određivanje pritvora zbog posebno teških okolnosti djela), u članku 193. stavku 4. ZKP-a (povjeravanje istražnih radnji redarstvenim vlastima), u članku 219. stavku 3. ZKP-a (dostavljanje podataka o bankovnim računima), u članku 264. stavku 1. (određivanje psihijatrijskog vještačenja), a na to djelo odnosi se i članak 508. Zakona o krivičnom postupku⁵¹ (dostavljanje Ministarstvu unutarnjih poslova

---

⁵¹ Zakona o krivičnom postupku ("Narodne novine" broj 34/93 i 28/96)

podataka o djelu i počinitelju); u članku 181. stavku 1. točki 1. ZKP-a (određivanje posebnih izvoda kaznenih djela) govori se, između ostalih, i o kaznenim djelima protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, pa se to odnosi i na ovo kazneno djelo. Međutim, opisane izmjene članka 173. Kaznenog zakonika nisu od utjecaja na primjenu ovih odredbi, ali one proizvode određene učinke u odnosu na nadležnost i sastav suda, a za rješavanje tih problema značajni su neki stavovi već izraženi u sudskoj praksi.

Naime, Vrhovni sud Republike Hrvatske je nakon stupanja na snagu KZ-a u pravom shvaćanju sjednice Kaznenog odjela od 16.02.1998. naveo: "Ako je kod općinskog suda u tijeku kazneni postupak za kazneno djelo za koje je po odredbama KZRH odnosno OKZRH propisana kazna zatvora do deset godina, a po odredbama Kaznenog zakona kazna zatvora iznad deset godina, općinski sud, izvan glavne rasprave, proglasit će se nenadležnim za suđenje i nakon pravomoćnosti rješenja dostaviti predmet nadležnom sudu, bez obzira što se u takvom slučaju optuženik ne može osuditi na kaznu zatvora u trajanju iznad deset godina zbog primjene blažeg zakona (čl. 3. KZ). Naime, nenadležni sud (čl. 33. st. 1. ZKP/97) ne može nastaviti suđenje i odlučivati o primjeni blažeg zakona, već to može činiti samo nadležan sud, a to je županijski sud (čl. 19. toč. 1a ZKP/97)".

Ovo shvaćanje, koje je prvenstveno dovelo do promjene nadležnosti u predmetima zbog kaznenih djela iz članka 196. stavka 2. OKZRH (i povodom kojega su općinski sudovi dostavili do danas vjerojatno sve te predmete) izazvalo je određene dvojbe jer bi iz njega proizlazilo da sud treba razmotriti i mogućnost retroaktivne primjene strožih odredaba kaznenog zakonodavstva, iako je to protivno i članku 31. stavku 1. Ustava Republike Hrvatske.⁵²

Međutim, citirano pravno shvaćanje može se primijeniti i na sastav vijeća, pa bi se istim argumentima moglo ustvrditi da će, nakon početka primjene Kaznenog

---

⁵² "Narodne novine" broj 41/2001:

"Nitko ne može biti kažnjen za djelo koje prije nego je počinjeno nije bilo utvrđeno zakonom ili međunarodnim pravom kao kazneno djelo, niti mu se može izreći kazna koja nije bila određena zakonom. Ako zakon nakon počinjenog djela odredi blažu kaznu, odredit će se takva kazna."

zakonika, a s obzirom na povećanje maksimuma kazne za kazneno djelo iz stavka 2. članka 173. Kaznenog zakonika sa dvanaest na petnaest godina te imajući u vidu odredbu članka 20. stavka 1. ZKP-a,⁵³ ocjenu koji zakon treba primijeniti moći dati samo "veliko" vijeće nadležnog županijskog suda sastavljeno od dva suca i tri suca porotnika.

S druge strane, u više odluka koje se odnose upravo na sastav prvostupanjskog vijeća Vrhovni sud Republike Hrvatske je ukazao na vezanost suda pravnom kvalifikacijom navedenom u optužnici, utvrdivši da je prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredbe kaznenog postupka iz članka 367. stavka 1. točke 1. ZKP-a jer nije bio propisno sastavljen kada je u kaznenom postupku zbog kaznenih djela iz članka 173. stavka 2. KZ-a počinjenih prije 30. prosinca 2000. godine kao dana stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (NN 129/00) kojim je maksimum zapriječene kazne smanjen na dvanaest godina sudio u vijeću sastavljenom od jednog suca i dva suca porotnika.⁵⁴

Zbog iznesenog će do početka primjene Kaznenog zakonika biti nužno pažljivo razmotriti i zauzeti shvaćanje o pitanju u kojem vijeću će županijski sudovi voditi kaznene postupke zbog kaznenih djela iz članka 173. stavka 2. KZ-a, čak i ako će biti u tijeku glavna rasprava započeta prije početka primjene Kaznenog zakonika.

---

⁵³ "Županijski sudovi sude u prvom stupnju u vijećima sastavljenim od jednog suca i dva suca porotnika, u vijećima od dva suca i tri suca porotnika za kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora od petnaest godina, ili kazna dugotrajnog zatvora."

⁵⁴ tako u odluci VSRH od 29.04.2003. broj KŽ-887/02; iz obrazloženja:

"Optužnicom od 13. lipnja 2000. godine broj DO-K_ opt. M. S. se optužuje da je počinio kazneno djelo zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. st. 2. KZ-a ("Narodne novine" broj 110/97; 27/98. i 50/00) za koje kazneno djelo je bila predviđena kazna zatvora od jedne do deset godina ili kazna dugotrajnog zatvora, pa je s obzirom na zapriječenu kaznu, u smislu čl. 20. st. 1. ZKP-a Županijski sud trebao suditi u prvom stupnju u vijeću sastavljenom od dva suca i tri suca porotnika. S obzirom da državni odvjetnik u tijeku postupka nije izmijenio pravnu oznaku djela, niti je prvostupanjski sud utvrdio da je u međuvremenu donesen Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona i da se radi o kaznenom djelu iz čl. 173. st. 2. KZ ("Narodne novine" broj 129/00), za koje je sada zapriječena kazna zatvora od jedne do dvanaest godina, prvostupanjski sud je bio dužan suditi u vijeću sastavljenom od dva suca i tri suca porotnika prema zaprijećenoj kazni za kazneno djelo iz optužnice, neovisno o tome što nakon donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona sada za ovo kazneno djelo županijski sudovi sude, u prvom stupnju, u vijeću sastavljenom od jednog suca i dva suca porotnika, što sve prvostupanjski sud nije učinio, nego je jednostavno u izreku presude samo dodao čl. 25. Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona ("Narodne novine" broj 129/00)."

Pitanje stvarne nadležnosti može se pojaviti i u predmetima u kojima bi se okrivljenicima stavljalo na teret kazneno djelo iz članka 173. stavka 3. Kaznenog zakonika u stjecaju s kaznenim djelom iz članka 333. istog Zakonika, a optužba za to kazneno djelo određuje nadležnost Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta i nekih županijskih sudova u skladu s odredbama članaka 21. i 24. Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta.⁵⁵

Međutim, Vrhovni sud Republike Hrvatske je u više svojih odluka izrazio ranije citirani stav o prividnom stjecaju ovih kaznenih djela,⁵⁶ iz čega proizlazi da USKOK, a time niti četiri županijska suda iz članka 24. ZUSKOK-a, ne bi bili nadležni za postupke zbog kaznenih djela iz članka 173. stavka 3. Kaznenog zakonika.

Konačno, ne ulazeći u razmatranje je li dekriminalizacija samog posjedovanja opojne droge (pri čemu se napominje da je ono i dalje prekršaj prema članku 54. ZSZOD⁵⁷) kao najznačajnija promjena koju u kazneno djelo zlouporabe opojnih

---

⁵⁵ "Narodne novine" broj 88/2001, 12/2002; nastavno: ZUSKOK

⁵⁶ v. 3.6.

⁵⁷ izvod iz članka 54. ZSZOD:

"(1) Novčanom kaznom od 20.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba:

1. ako posjeduje opojnu drogu, biljku ili dio biljke iz koje se može dobiti opojna droga ili tvar koja se može uporabiti za izradu opojne droge (članak 3. stavak 1.),

2. ako posjeduje sredstvo za izradu opojne droge (članak 3. stavak 2.),

3. ako promiče izradu, posjedovanje, uporabu ili promet opojnom drogom (članak 4.),

4. ako uzgaja mak koji je namijenjen za izradu opojne droge izvan područja koje je odredila Vlada Republike Hrvatske (članak 9. stavak 1.),

5. ako uzgaja mak namijenjen za izradu opojne droge bez odobrenja ili ako obavlja tu djelatnost prije sklopljenog ugovora s pravnom osobom ovlaštenom za otkup maka (članak 9. stavak 2.),

6., 7., 8., 9. 10. 11. (...),

12. ako konoplju uzgaja bez prethodnog odobrenja ministra poljoprivrede i šumarstva (članak 13. stavak 1.) (...),

13. (...),

14. ako izrađuje opojnu drogu bez odobrenja ministra zdravstva za obavljanje te djelatnosti ili ako istu djelatnost obavlja, a da ne ispunjava uvjete koji su propisani za pravne osobe koje proizvode lijekove (članak 15. stavak 1. i 2.),

15. ako u znanstvene svrhe uzgaja biljke iz kojih se može dobiti opojna droga ili izrađuje opojnu drogu bez odobrenja ministra zdravstva ili ako istu djelatnost obavlja, a da ne ispunjava propisane uvjete (članak 16. stavak 1. i 2.).

droga donosi Kazneni zakonik bila opravdana s aspekta (ne)učinkovitosti kaznenopravnog sankcioniranja glede suzbijanja zlouporabe opojnih droga, valja ukazati i na određene procesnopravne posljedice takve zakonske regulative.

Osobe koje se pojavljuju kao konzumenti opojnih droga do sada su, pogotovo ako su bile zatečene pri kupnji opojne droge, bile optuživane zajedno s osobama koje su im opojnu drogu prodale, pri čemu je njihov iskaz u svojstvu osumnjičenika bilo redarstvenim vlastima ili (rijetko) državnom odvjetništvu (uz nazočnost branitelja) bilo pred istražnim sucem, uz ispunjenje ostalih zakonskih pretpostavki, bio valjani dokaz u kasnijem tijeku kaznenog postupka koji je često bio značajan i za utvrđivanje kaznenog djela iz članka 173. stavka 2. KZ-a za koje se teretio prodavatelj droge kao suokrivljenik.

Dekriminalizacijom posjedovanja opojnih droga njihov kupac se, naravno, u kaznenom postupku može pojaviti samo kao svjedok. Do njegovog prvog ispitivanja u tom svojstvu sada će doći u pravilu nakon duljeg vremenskog razdoblja, a to, s obzirom i na mogući utjecaj (u pravilu narkomanske) okoline, umanjuje vjerojatnost potpunog i istinitog iskazivanja o kupoprodaji droge. Osim toga, kupac droge mogao bi koristiti i pravo neodgovaranja na pitanja ako je vjerojatno da bi odgovorom sebe izložio (između ostalog i) teškoj sramoti⁵⁸, a konzumiranje opojne droge kao i njezino posjedovanje (koje predstavlja, kako je ranije rečeno, prekršaj) može se smatrati teškom sramotom. Zbog toga je za očekivati da će dokazivanje radnje prodaje opojne droge, s obzirom na opisane nove procesne položaje konzumenata, biti otežano.

Zbog svega iznesenog bit će nužno nakon početka primjene Kaznenog zakonika pratiti i analizirati broj kaznenih postupaka za ova kaznena djela, a posebno i njihov ishod radi pronalaženja što učinkovitijih sredstava za borbu protiv

---

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 20.000,00 kuna.

(3) Za prekršaj iz stavka 1. točke 2., 3., 4., 5., 6., 8., 9., 12. i 13. ovoga članka kaznit će se fizička osoba novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 20.000,00 kuna."

⁵⁸ članak 236. ZKP-a

zlouporabe opojnih droga, uz puno poštovanje zajamčenih prava stranaka u kaznenom postupku.⁵⁹

5. Summary

Drug abuse remains a worldwide phenomenon and remains one of the biggest problems in contemporary societies. Widespread intake, production and distribution of drugs have serious repercussions on people's health and the community at large and together with medical and evident public awareness approaches require repressive measures to be undertaken against organized crime in charge of international drug operations.

The article (thesis) expounds changes to the Croatian penal code related to drug abuse; new legislation relating to this crime is analyzed from all aspects. Existing judicial opinions that are relevant to the implementation of the Criminal Code are identified, as well as data on the results of drug related criminal procedures conducted in the Republic of Croatia in the past five years. In light of the legislative changes affecting this crime it will be necessary to observe and analyze in detail criminal procedures stemming for this crime, with emphasis on their outcome. Thus we should reach more efficient methods in fighting drug abuse, while maintaining guaranteed rights of parties involved in criminal proceedings.

---

⁵⁹ Ovime se, naravno, ne sugerira ponovno uvođenje posjedovanja opojnih droga kao kaznenog djela i u slučaju kada ne postoji namjera prodaje opojne droge, ali se naglašava da je permanentnim praćenjem ne samo ishoda kaznenih postupaka (u njihovom zbroju) nego i sudske prakse (posebno u odnosu na dokaze dostatne za zaključak o namjeri prodaje opojne droge) potrebno proučavati posljedice posljednjih zakonodavnih izmjena i poduzimati daljnje korake nužne za što učinkovitije suzbijanje kriminaliteta opojnih droga.